

Risk- och kapitalhantering i Länsförsäkringar Bankkoncernen 2012

Pelare III i Basel II-regelverket



Innehållsförteckning

Inledning	3
Verksamhetsinriktning	4
Risker och riskhantering	5
Kapitalbas och kapitalkrav	6
Kreditrisker	7
Marknads- och likviditetsrisker	13
Affärsrisker	15
Operativa risker	15
Kommande kapitaltäckningsregler	16
Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)	17

Inledning

Denna rapport syftar till att ge detaljerad information om Länsförsäkringar Banks risker, riskhantering och kapitaltäckning i enlighet med de rapporteringskrav (pelare 3) som återfinns i kapitaltäckningsdirektivet (CRD) genom vilket Basel II har implementerats inom EU. Informationskraven har införts i Sverige genom Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:5).

Genom Basel II-reglerna infördes en valmöjlighet att vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisk använda antingen en standardmetod eller interna metoder. Bankkoncernen tillämpar reglerna om intern riskklassificering (IRK) enligt tillstånd från Finansinspektionen. Den avancerade riskklassificeringsmetoden används för alla hushållsexponeringar och för företags- och lantbruksexponeringar upp till 5 miljoner kronor. Grundläggande IRK-metod används för företags- och lantbruksexponeringar över 5 miljoner kronor. Schablonmetoden används för övriga exponeringar.

Länsförsäkringar Bankkoncernen

Länsförsäkringar Bank AB (publ), ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen med Länsförsäkringar AB (publ) som moderbolag, vilket ägs av 23 självständiga och kundägda länsförsäkringsbolag. Länsförsäkringsbolagen erbjuder kunderna produkter via sina tre kärnaffärer bankverksamhet, sak- och livförsäkring. Länsförsäkringar Bank ägs till 100 procent av Länsförsäkringar AB (publ) (556549-7020). Bankkoncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) (516401-9878) samt de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (556244-1781), Wasa Kredit AB (556311-9204) och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (556364-2783). Samtliga bolag har sitt säte i Stockholm.

Affär och uppdrag

Affärsidén för bankverksamheten är att erbjuda privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett komplett utbud av banktjänster. Erbjudandet ska vara enkelt och väl anpassat för att ge en god kvalitet och bra service till kunderna. Länsförsäkringar Banks uppdrag är att utveckla och förvalta produkter och koncept samt vara ett stöd till länsförsäkringsbolagen i deras försäljning och service till kunderna.

Strategi och distributionsnät

Strategin är att erbjuda främst länsförsäkringsgruppens kunder attraktiva bank- och försäkringstjänster. Framgången bygger på Länsförsäkringars starka varumärke, den lokala förankringen och att länsförsäkringsbolagen är kundägda. Banken har tillgång till det gemensamma distributionsnätet och de existerande kundrelationerna som finns i länsförsäkringsgruppen.

Alla kundkontakterna sker i personliga möten på 130 av de 23 länsförsäkringsbolagens kontor samt via mobila tjänster, internet och telefon. Även Länsförsäkringar Fastighetsförmedlings 150 bobutiker förmedlar kundkontakter.

Stor kundbas

Banken har stora möjligheter att utveckla befintliga relationer till länsförsäkringsgruppens närmare 3,5 miljoner kunder.

Prioriterade målgrupper är 2,9 miljoner privatkunder varav 1,8 miljoner är boendeförsäkringskunder. Därutöver är lantbrukskun-

derna en prioriterad målgrupp. Affärsrelationerna med lantbrukskunderna och småföretagskunderna är under tillväxt och utvecklas kontinuerligt. Med bank- och försäkringslösningar från en och samma aktör får kunderna möjlighet till ett tryggt, personligt och attraktivt engagemang hos Länsförsäkringar.

Ett starkt varumärke

Länsförsäkringar har högst anseende bland aktörerna inom bank och försäkring enligt Nordic Brands varumärkesmätning och Anseendebarometern för 2012.

Mer än 200 år i Sverige

Kundernas trygghet är Länsförsäkringars uppdrag med anor mer än 200 år tillbaka i tiden. Tillväxt med låg risk har stått i fokus sedan det federativa samarbetet inleddes inom länsförsäkringsgruppen. För att bredda erbjudandet ytterligare startades Länsförsäkringar Bank 1996. Under 2000 fastställdes strategin för att bli en fullsortimentsbank och 2001 startade banken egen bolåneverksamhet i Länsförsäkringar Hypotek.

Lokalt kundägt

Bankverksamheten, som enbart bedrivs i Sverige, har en lokal förankring med kundägda länsförsäkringsbolag som har all kontakt med kunderna. Försäkringskunderna i länsförsäkringsgruppen äger länsförsäkringsbolagen, vilket gör att banken drivs utifrån kundägandets principer. Länsförsäkringsbolagens engagemang, nätverk och lokala beslutsfattande ger en bred och djup lokal förankring. Enligt Svenskt Kvalitetsindex mätningar har Länsförsäkringar den högsta kundnöjdheten i branschen. Starka kundrelationer byggs utifrån ett stort engagemang och personlig service från bankrådgivarna. Länsförsäkringar har under många år levt upp till kundernas förväntningar och har Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för åttonde gången på nio år enligt Svenskt Kvalitetsindex. För åttonde året i rad har även Länsförsäkringar Sveriges mest nöjda bolånekunder på privatmarknaden.

Mål

Målet är att ha en fortsatt lönsam tillväxt, de mest nöjda kunderna och att öka andelen kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

En stark position

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank och under 2012 stärktes marknadspositionen och affärsvolymen växte med 13 procent till 283 miljarder kronor. Affärsvolymen har vuxit brett inom alla områden med i genomsnitt 12 procent per år de senaste fem åren. Antalet kunder uppgår till 954 000, en ökning med 7 procent eller 65 000 under året. Antalet kunder som valt Länsförsäkringar till sin huvudbank ökade med 14 procent eller 35 000 till 290 000 och av dessa kunder är 93 procent försäkringskunder hos Länsförsäkringar. Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden inom banktjänster och bolån. Bankverksamheten har cirka 1 200 rådgivare och medarbetare.

Verksamhetsinriktning

Sparande

Länsförsäkringar fokuserar på att ge kunderna ett tryggt sparande och under året förbättrades erbjudandet för ett planerat sparande. I januari lanserades bland annat investeringskonto (ISK). Inlåning från allmänheten ökade med 26 procent till 62 miljarder kronor och marknadsandelen stärktes till 4,3 procent under året. Inlåningen är stabilt växande och fördelar sig på olika typer av konton såsom fast-ränte-, transaktions- och sparkonton. Antalet inlåningskonton ökade med 17 procent till 1 200 000 (1 029 000).

Fondutbud

Länsförsäkringar är Sveriges femte största fondaktör med en marknadsandel om 3,8 procent. Fonderbjudandet inkluderar ett 80-tal fonder varav 30 är under Länsförsäkringars eget varumärke. Flera av Länsförsäkringars fonder har högsta betyg i Morningstars utvärdering. Under 2012 genomfördes ett antal förändringar i de egna fonderna för att ytterligare förbättra dem.

Länsförsäkringar Fondförvaltning arbetar med ansvarsfulla investeringar i samarbete med analysfirman GES Investment Services när det gäller de egna fonderna. Målsättningen med samarbetet är att påverka de bolag fonderna investerar i så att de följer internationella konventioner och riktlinjer avseende exempelvis miljö och mänskliga rättigheter. Den förvaltade fondvolymen ökade med 5 procent till 70 miljarder kronor under året. Fonderna erbjuds för direktfondsparande, individuellt pensionssparande (IPS), investeringssparkonto (ISK), fondförsäkring och PPM-sparande.

Aktier och strukturerade produkter

Handeln med aktier och övriga värdepapper är stadigt växande bland kunderna och antalet depåer ökade under året. Kunderna erbjuds även strukturerade produkter.

Hushålls- och bostadsutlåning

Utlåningen består till 71 procent av bostadsutlåning till privatpersoner. Bolån upp till 75 procent av marknadsvärdet vid lånetillfället erbjuds av Länsförsäkringar Hypotek och övriga bolån erbjuds av Länsförsäkringar Bank. Bland nya produkter som lanserades under året märks kreditkortet till privatpersoner. Utlåning till allmänheten ökade med 12 procent till 150 miljarder kronor under året och marknadsandelen stärktes till 4,9 procent.

Lantbrukserbjudande

Länsförsäkringar är fjärde störst inom lantbruksutlåning i Sverige och andelen lantbrukskunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar var 98 procent vid årets slut. Lantbrukserbjudandet, som är brett, kompletterades under året med skogskonto med fast ränta. Målgruppen är främst familjeägda lantbruk som erbjuds bottenlån för lantbruks- och skogsfastigheter. Lantbruksutlåningen ökade med 15 procent till 19,3 miljarder kronor och andelen bottenlån för lantbruks- och skogsfastigheter ökade till 86 procent. Lantbruksinlåningen uppgick till 5,3 miljarder kronor i slutet av året.

Småföretagserbjudande

Erbjudandet till småföretagskunderna utvecklas kontinuerligt utifrån kundernas behov och volymtillväxten sker med bibehållen låg risk. Inlåningen från småföretag är större än småföretagsutlåningen och ökade med 55 procent till 7,5 miljarder kronor under året. Småföretagsutlåningen uppgick till 1,6 miljarder kronor.

Ungdomserbjudande

Under 2012 lanserades ett förmånligt erbjudande till ungdomar mellan 12 och 17 år. Erbjudandet inkluderar bland annat ungdomskonto med bankkort, internet- och telefonbank samt mobila tjänster. Från 16 års ålder går det att välja ytterligare tjänster som exempelvis betalningstjänst och ökade uttagsmöjligheter.

Bankkort och betalningar

Bankkortet utvecklas kontinuerligt för att kunderna ska få trygghet och god service i sina betalningstjänster. En övergång av alla bankkort till VISA från Mastercard genomfördes under året. I slutet av året lanserades Swish för att göra det enklare för privatkunder att betala via mobiltelefonen. Tjänsten innebär att betalningar kan skickas direkt till mottagarens kontonummer via mobiltelefonens mobilnummer. Antalet bankkort ökade med 13 procent till 346 000. Betalningsförmedlingens intäkter fortsatte att öka under året. Antalet butikstransaktioner med bankkort ökade med 23 procent till 69 miljoner och totalt ökade antalet betalningstransaktioner med 15 procent till 149 miljoner.

Risker och riskhantering

Riskhantering ska utföras av medarbetarna i bankverksamheten. På så sätt åstadkoms ett risktänkande som genomsyrar alla dagliga affärsbeslut. Detta decentraliserade sätt att arbeta och hantera risker är en förutsättning för att den risktolerans som är fastställd av styrelsen efterlevs. Bankverksamheten ska kännetecknas av en låg riskprofil vars bas bygger på en utlåningsverksamhet som har fokus på det egna boendet och det familjeägda lantbruket. Riskerna i bankkoncernen delas in i följande grupper:

- Kreditrisker
- Marknadsrisker
- Likviditetsrisker
- Affärsrisker
- Operativa risker

Kreditrisken består i att motparten inte kan fullfölja sina förpliktelser och att därmed bankkoncernen drabbas av en ekonomisk förlust. Marknadsriskerna, som i huvudsak består av ränterisk och valutarisik, ska hanteras enligt en av styrelsen fastställd finanspolicy som stipulerar så små ränterisker som möjligt och där likviditeten placeras nästan uteslutande i svenska värdepapper med hög kreditkvalitet. Endast 1 procent av likviditetsreserven består av utländska (tyska) statspapper. De operativa riskerna mäts mot en risktoleransskala som är fastställd av styrelsen. Affärsrisken består framför allt av intjäningsrisk och avser fluktuationer i bankkoncernens intjäningsförmåga. De övergripande riktlinjerna för risktolerans och strategierna kring risktagande innebär att volymtillväxt och ökad lönsamhet inte ska ske på bekostnad av fler eller större risker. Detta ställer krav på att risker i verksamheten på ett oberoende sätt kontinuerligt identifieras, mäts, kontrolleras, värderas och rapporteras och att riskerna står i proportion till verksamhetens storlek, produktutveckling och tillväxt. De totala riskerna sammanställs och jämförs med det kapital som finns i bankkoncernen för att säkerställa en god kapitalisering.

Styrelsen

Styrelsen har det yttersta ansvaret för bankkoncernens verksamhet och därmed ansvaret för att trygga koncernens tillgångar och skapa en riskmedvetenhet i koncernen. Det uppnås bland annat genom att styrelsen årligen fastställer centrala risktoleranser som säkerställer en sund och välbalanserad process mellan risktagande och riskhantering. En sådan process ska kännetecknas av medvetet fokus på

förändringar i verksamheten och dess närliggande omgivning. I styrelsens ansvar ligger även att fastställa alla de metoder, modeller, system och processer som är en del av den interna mätningen, kontrollen och rapporteringen av identifierade risker. Styrelsen ska via bankkoncernens funktioner för Compliance, Riskcontrol och Internrevision även tillse att regelefterlevnad och risker hanteras på ett tillfredsställande sätt.

Verkställande direktören

Verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen enligt de av styrelsen fastställda risktoleranserna och riskstrategierna. Det innebär att verkställande direktören ska säkerställa att de metoder, modeller, system och processer som är en del av den interna mätningen, kontrollen och rapporteringen av identifierade risker fungerar som det är avsett och beslutat i styrelsen. Verkställande direktören är ordförande i Asset Liability Committee (ALCO), vars huvuduppgift är att följa upp bankkoncernens kapital- och finansfrågor.

Riskcontrol

Riskcontrol är en fristående enhet och har en oberoende ställning gentemot den affärsdrivande verksamheten som den är satt att övervaka och kontrollera. Riskcontrol lyder under verkställande direktören och ansvarar inför styrelsen att riskpolicies följs, risklimiter övervakas och att överträdelser rapporteras till verkställande direktören och styrelsen. Dessutom ansvarar Riskcontrol för riskklassificeringssystemet och validerar kontinuerligt dess kvantitativa komponenter såväl som användningen av det i verksamheten.

En av de viktigaste arbetsuppgifterna för Riskcontrol är att arbeta för att verksamheten har en aktiv riskhantering och att den risktolerans som är fastställd av styrelsen översätts i limiter och att verksamheten arbetar utifrån dessa. Riskcontrol ansvarar för att överskridna limiter rapporteras till verkställande direktören och styrelsen.

Riskcontrol ansvarar för att löpande rapportera till både ledning, ALCO och styrelse. Avseende kreditrisk innehåller rapporterna bland annat information om utveckling och trender i exponeringsbelopp, riskvikter och kapitalkrav. Avseende finansiell risk innehåller rapporterna primärt ränterisk- och likviditetspositioner. Dessutom innehåller rapporterna information om operativ risk.

Kapitalbas och kapitalkrav

Under 2012 har bankens kapitalmål definierats som en primärkapitalrelation uppgående till 12 procentenheter när Basel II är fullt genomfört. Kapitalmålet har tillåtits variera med cirka +/-0,5 procentenheter. Utgångspunkten för fastställandet av kapitalmålet är bankkoncernens interna kapitalutvärderingsprocess där samtliga risker som kräver kapital har beaktats. Hänsyn har även tagits till primärkapitalrelationer hos jämförbara finansiella aktörer. Interna beräkningar utvisar att bankkoncernen är väl kapitaliserad i förhål-

lande till sina totala risker. I väntan på beslut avseende den slutliga utformningen av nytt kapitaltäckningsregelverk har styrelsen för banken i februari 2013 dragit tillbaka ovanstående kapitalmål. Styrelsen gjorde i samband med detta bedömningen att bankkoncernens kärnprimärkapitalrelation bör ligga omkring 13 procent och totalkapitalrelationen omkring 16 procent. Styrelsen avser återkomma med ett nytt kapitalmål då den slutliga utformningen av kapitaltäckningsregelverket är fastställt.

Kapitaltäckningsanalys

Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Primärkapital, brutto	7 336,0	6 454,0
Avgår immateriella tillgångar	-445,8	-438,6
Avgår uppskjutna skattefordringar	-12,3	-6,0
Avgår/tillkommer IRK underskott/överskott	-265,9	-261,9
Primärkapital, netto	6 612,0	5 747,4
Supplementärt kapital	1 200,0	1 200,0
Avdrag supplementärt kapital	-265,9	-261,9
Summa kapitalbas	7 546,1	6 685,5
Riskvägda tillgångar enligt Basel II	48 359,4	47 617,4
Riskvägda tillgångar enligt övergångsregler	83 233,6	71 572,8
Kapitalkrav		
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	678,4	679,3
Kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	3 034,2	2 984,2
Kapitalkrav för operativa risker	156,2	145,9
Kapitalkrav enligt Basel II	3 868,8	3 809,4
Justering enligt övergångsregler	2 789,9	1 916,4
Summa kapitalkrav	6 658,7	5 725,8
Primärkapitalrelation enligt Basel II, %	13,7	12,1
Kärnprimärkapitalrelation enligt Basel II, %	13,1	11,5
Kapitaltäckningsgrad enligt Basel II, %	15,6	14,0
Kapitaltäckningskvot enligt Basel II ¹⁾	1,95	1,75
Primärkapitalrelation enligt övergångsregler, %	7,9	8,0
Kärnprimärkapitalrelation enligt övergångsregler, %	7,6	7,6
Kapitaltäckningsgrad enligt övergångsregler, %	9,1	9,3
Kapitaltäckningskvot enligt övergångsregler ¹⁾	1,13	1,17
Särskilda uppgifter		
IRK Reserveringar överskott (+) / underskott (-)	-531,8	-523,9
- IRK Totala reserveringar (+)	291,1	237,8
- IRK Förväntat förlustbelopp (-)	-822,9	-761,7

¹⁾ Kapitaltäckningskvot = total kapitalbas / totalt kapitalkrav.

Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Kreditrisk enligt schablonmetoden		
Institutsexponeringar	104,4	77,8
Företagsexponeringar	167,9	195,2
Hushållsexponeringar	108,6	93,1
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0,0	126,3
Oreglerade poster	0,0	0,4
Säkerställda obligationer	259,4	169,2
Övriga poster	38,2	17,2
Summa kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	678,4	679,3
Kreditrisk enligt IRK-metoden		
Hushållsexponeringar		
Fastighetskrediter	1 537,0	1 420,3
Övriga hushållsexponeringar	709,3	670,5
Summa hushållsexponeringar	2 246,3	2 090,7
Företagsexponeringar	787,1	892,7
Motpartslösa exponeringar	0,7	0,8
Summa kapitalkrav för kreditrisk enligt IRK-metoden	3 034,2	2 984,2
Operativa risker		
Schablonmetoden	156,2	145,9
Summa kapitalkrav för operativa risker	156,2	145,9
Kapitaltäckningsanalys enligt Basel I		
Primärkapital	6 877,9	6 009,4
Supplementärt kapital	1 200,0	1 200,0
Summa kapitalbas	8 077,9	7 209,4
Riskvägda tillgångar	112 351,2	97 651,5
Kapitalkrav för kreditrisker	8 988,1	7 812,1
Primärkapitalrelation, %	6,12	6,15
Kapitaltäckningsgrad, %	7,19	7,38
Kapitaltäckningskvot ¹⁾	0,90	0,92

I kapitalbasen ingår styrelsens förslag till vinstdisposition.

I den finansiella företagsgruppen ingår, förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank AB (publ) (516401-9878), även de helägda och fullt konsoliderade dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek AB (publ) (556244-1781), Wasa Kredit AB (556311-9204) samt Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) (556364-2783).

Kreditrisker

Kreditrisk definieras som risken för förlust till följd av att en motpart inte förmår fullgöra sina åtaganden gentemot bankkoncernen och att eventuella säkerheter inte täcker kapitalfordran. Bankkoncernen beräknar samtliga hushållsexponeringar enligt den avancerade interna riskklassificeringsmetoden (IRK), vilket motsvarar omkring 87 (81) procent av bankkoncernens låneportfölj. Detta innebär att en stor del av kreditriskexponeringen beräknas via en metod som har till syfte att identifiera och klassificera risken hos varje enskild motpart. För den del av låneportföljen som avser lantbruk används den grundläggande IRK-metoden. Bostadsutlåningens andel av den totala låneportföljen uppgår till 71 (72) procent och lantbruksutlåningens andel till 13 (12) procent. Schablonmetoden används för övriga exponeringar. Utlåningsportföljen består i sin helhet av krediter inom Sverige, som har en god geografisk spridning. Koncentrationsrisken är främst hänförlig till produktkoncentration i bolån.

Kreditprocessen

Bankverksamheten har en balanserad och konsekvent kreditgivning med ett starkt utvecklat systemstöd. Kreditgivningen ska uppnå en god och homogen kreditkvalitet. Kreditgivningen är främst inriktad på privatpersoners bolån och små familjelantbruk med låg risk. Maximalt tillåten belåning för olika typer av krediter och limiter för de lokala länsförsäkringsbolagens kreditgivning fastslås i styrelsens riktlinjer. Beslutandeinstanserna är beroende av krediternas storlek. Bankverksamheten har höga krav på kundurvalet och kundernas återbetalningsförmåga.

Kreditprövning sker nästan uteslutande med stöd i centrala beredningssystem med hög automatiseringsgrad där kvalitetsgranskning, beslutssteg, och riskbedömning enligt IRK är integrerade delprocesser. Kreditbeviljningen hanteras till största delen av de lokala länsförsäkringsbolagen, som även har kreditansvaret för alla lån. Kreditregelverket fastställs av bankens styrelse och gäller för alla länsförsäkringsbolagen.

Länsförsäkringsbolagen har god kunskap om sina kunder, mycket god lokal marknadskänedom och ett helkundsperspektiv som gynnar hela affären. Länsförsäkringsbolagens kunskap och kreditansvar tillsammans med gemensamt systemstöd för automatiserad riskklassificering i enlighet med IRK-metoden ger goda förutsättningar för en balanserad och konsekvent kreditgivning. Länsförsäkringsbolagen har löpande en uppföljning och kvalitetsgranskning av utlåningsportföljen och kredittagarnas återbetalningsförmåga.

Kreditkvalitet

Utlåningsportföljen består till sin helhet av krediter inom Sverige och till 71 (72) procent av utlåning till det egna boendet i form av småhus och bostadsrätter. Bottenlån med inområde upp till 75 procent av marknadsvärdet vid beviljningstillfället utgör den största andelen bolån. Låga inområden kombinerat med god geografisk spridning och lokal förankring är grundpelare i tillförsäkrandet att utlåningsportföljen håller en hög kreditkvalitet. Kreditgivning för bolån sker till en maximal belåningsgrad om 85 procent.

Utlåning till lantbruk uppgår till 13 (12) procent av låneportföljen. Utlåningssegmentet är ett bra komplement till bolånen i och med att en stor andel avser utlåning till det familjeägda lantbruket. Tillsammans med bolån motsvarar detta 84 (84) procent av utlåningsportföljen i bankkoncernen.

Implementeringsplan för IRK-metoden

I december 2006 erhöll Länsförsäkringar Bank tillstånd från Finansinspektionen att tillämpa den avancerade IRK-metoden vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisker för hushållsexponeringar, vilka står för huvuddelen av kreditportföljen. Sedan februari 2007 tillämpas IRK-metoden för dessa exponeringar. Efter tillstånd i december 2009 tillämpades den grundläggande IRK-metoden vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisker för exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet. I juni 2012 erhöles tillstånd att tillämpa intern metod för samtliga företagsexponeringar och tillstånd att hänföra företagsexponeringar understigande 5 Mkr till exponeringsklass Hushåll och därmed tillämpa avancerad IRK-metod för dessa. Sedan den 30 juni 2012 tillämpas dessa metoder vid kapitalkravsberäkningen. För övriga mindre kreditportföljer i bankkoncernen kommer interna modeller att implementeras senast 2014. Permanenta undantag har erhållits för exponeringar mot stat, kommun, landsting och banker. Detta är i enlighet med den av Finansinspektionen godkända implementeringsplanen.

Riskklassificeringssystemet

Riskklassificeringssystemet är en central del av kreditprocessen och består av metoder, modeller, processer, kontroller och IT-system för att stödja och vidareutveckla kvantifieringen av kreditrisker. Specifikt används riskklassificeringssystemet vid

- Kreditprocessen
- Uppföljning och rapportering
- Kapitalkravsberäkning
- Kapitalallokering

Nedan beskrivs några centrala begrepp inom riskklassificeringssystemet.

Sannolikheten för fallissemang (PD) är sannolikheten för att en motpart fallerar inom 12 månader. En motpart anses vara fallerad om den har en betalning som är mer än 60 dagar sen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten ej kan leva upp till sina åtaganden mot banken.

För varje motpart beräknas initialt ett PD som ska avspegla risken för fallissemang inom de följande 12 månaderna. Detta PD justeras sedan för att avspegla den genomsnittliga fallissemangsandelen över ett flertal konjunkturcykler. Slutligen adderas en säkerhetsmarginal till PD för att säkerställa att risken inte underskattas. Efter beräkningen av PD rangordnas samtliga motparter och delas in i bankens PD-skala. Denna PD-skala består av elva riskklasser för ej fallerade motparter samt en riskklass för fallerade motparter.

PD-klass 2012-12-31, Tkr	PD (%)	EAD
1	0,05	15 945 980
2	0,10	22 181 142
3	0,20	38 629 899
4	0,40	31 925 185
5	0,80	22 765 728
6	1,60	8 631 479
7	3,20	4 192 140
8	6,40	2 446 924
9	12,80	1 557 022
10	25,60	786 028
11	51,20	639 226
Fallissemgang	100,00	794 793
Totalt		150 495 546

Jämförelse PD-klasser	Indikativ rating från Standard & Poor's
Intern	PD (%)
1-4	< 0,53
5-6	0,53-2,13
7-8	2,13-8,53
9-11	> 8,53
Fallissemgang	100

Vid utvecklingen av modeller för beräkning av PD har hänsyn tagits till vilken information som är mest relevant för respektive motpartsslag. Indelningen i PD-klasser för hushållsexponeringar sker helt via metoder baserad på prediktiv statistisk analys (credit scoring), medan indelningen i PD-klasser för företagsexponeringar, utöver en strikt prediktiv statistisk analys, till viss del även är baserad på individuella expertbedömningar. I riskmodellerna beaktas både intern och extern information.

Förlust givet fallissemgang (LGD) är den andel av en motparts exponering som förväntas tas som förlust vid ett fallissemgang

Intern LGD-estimat beräknas för hushållsexponeringar. Dessa estimat baseras på intern information om förlustgrad, belåningsgrad och produkt. Till estimaten adderas en säkerhetsmarginal för att säkerställa att risken inte underskattas. Slutligen justeras estimaten för att återspegla förlustgraden i en lågkonjunktur. För exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet tillämpas av FI föreskrivna värden på LGD.

Exponering vid fallissemgang (EAD) är det exponeringsbelopp som motparten förväntas utnyttja vid ett fallissemgang. För åtaganden som till fullo ligger inom balansräkningen definieras EAD som kapitalskuld plus upplupna och förfallna ej betalda räntor och avgifter. För åtaganden som helt eller delvis ligger utanför balansräkningen beräknas EAD genom att motpartens totala beviljade belopp multipliceras med en konverteringsfaktor (KF). För hushållsexponeringar beräknas interna estimat av konverteringsfaktorer. Dessa estimat baseras på intern information om realiseringsgrad, utnyttjandegrad och produkt. Till estimaten adderas en säkerhetsmarginal för att säkerställa att risken inte underskattas. För exponeringar mot företag med lantbruksverksamhet tillämpas av Finansinspektionen föreskrivna värden på KF.

Förväntad förlustandel (EL%) är sannolikheten för fallissemgang (PD) multiplicerat med förlust givet fallissemgang (LGD). Det förväntade förlustbeloppet erhålls genom att multiplicera exponering vid fallissemgang (EAD) med den förväntade förlustandelen (EL%). Riskvikt beräknas genom funktioner som är givna av Finansinspektionen. Bankens interna estimat av riskparametrar fungerar som indata till dessa funktioner. Riskvägda tillgångar beräknas genom att multiplicera exponering vid fallissemgang med riskvikt. Kapitalkravet är åtta procent av de riskvägda tillgångarna.

Förväntad förlust i relation till utfall

Nedan redovisas de PD-, LGD- och EL-estimat som tillämpas i kapitaltäckningsrapporteringen, det vill säga de estimat som inkluderar både säkerhetsmarginal och konjunkturjustering.

Det exponeringsviktade PD-estimatet för samtliga ej fallerade exponeringar inom IRK per 31 december 2011 var 1,24 procent, uppdelat på 0,81 procent för fastighetskrediter och 2,55 procent för övriga hushållsexponeringar. Andelen av dessa exponeringar som fallerade under 2012 var 0,49 procent, uppdelat på 0,23 procent för fastighetskrediter och 2,03 procent för övriga hushållsexponeringar.

Det exponeringsviktade LGD-estimatet för samtliga ej fallerade exponeringar inom IRK per 31 december 2010 var 28,1 procent, uppdelat på 23,9 procent för fastighetskrediter och 53,6 procent för övriga hushållsexponeringar. Den faktiska förlustgraden för de exponeringar som fallerade under 2011 var 15,7 procent för fastighetskrediter och 60,2 procent för övriga hushållsexponeringar. I beräkningen av de faktiska förlustgraderna har hänsyn tagits till återvinningar till och med 31 december 2012, det vill säga den genomsnittliga återvinningsperioden är ett och ett halvt år.

Den förväntade förlustandelen, EL%, för samtliga ej fallerade exponeringar inom IRK per 31 december 2010 var 0,43 procent, uppdelat på 0,23 procent för fastighetskrediter och 1,65 procent för övriga hushållsexponeringar. Motsvarande utfall under 2011 var 0,17 procent, uppdelat på 0,03 procent för fastighetskrediter och 1,19 procent för övriga hushållsexponeringar. Merparten av kreditförlusterna härrör från blancolån och privatkonton med endast en kredittagare.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. I balansräkningen representeras dessa av balansposterna Utlåning till kreditinstitut, Utlåning till allmänheten samt Övriga tillgångar. För ytterligare upplysningar, se Länsförsäkringar Banks årsredovisning 2012.

Osäkra lånefordringar

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är mer än 60 dagar förfallen eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder ej kan leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks

av säkerhet med fullgott värde. En oreglerad lånefordran har en oreglerad förfallen betalning som är mer än 9 dagar och upp till 60 dagar. Analysen avser i sin helhet utlåning till allmänhet.

Inom bank- och hypoteksverksamheten finns inga lån där villkoren omförhandlats under året och där lånet annars skulle redovisats som osäkert.

Inom leasing och avbetalningsverksamheten görs i mindre utsträckning uppgörelser om betalplaner, om bedömningen är att det gynnar såväl kund som leasegivare.

Andelen osäkra fordringar uppgick till 298 (233) miljoner kronor, vilket motsvarar 0,19 (0,17) procent av den totala låneportföljen före reserver. Kreditförlusterna uppgick till 91 (48) miljoner kronor, vilket motsvarar en kreditförlustnivå på 0,06 (0,04) procent. Osäkra fordringar och kreditförluster utgör fortsatt en liten andel av den totala utlåningen.

Osäkra lånefordringar produktfördelade, Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Bolån	5,4	2,7
Lantbruksutlåning	4,1	0,3
Blancolån	112,5	114,8
Leasing	115,7	69,3
Avbetalning	46,5	37,6
Flerbostadshus	–	–
Industrifastighet	–	–
Övrigt	13,7	8,7
Totalt	297,9	233,4

Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra fordringar, Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0,8	0,0
Fordringar förfallna 20–39 dgr	472,7	292,7
Fordringar förfallna 40–60 dgr	30,3	5,9
Totalt	503,8	298,6

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra fordringar, 2012-12-31, Mkr	Länsförsäkringar Bank	Länsförsäkringar Hypotek	Wasa Kredit	Koncernen
Fordringar förfallna 10–19 dgr ¹⁾	0,4	0,3	0,0	0,8
Fordringar förfallna 20–39 dgr	87,6	66,2	319,0	472,7
Fordringar förfallna 40–60 dgr	0,1	12,2	18,0	30,3
Totalt	88,1	78,7	337,0	503,8

¹⁾ Exklusive Wasa Kredit.

Nedskrivningar

Löpande bedöms om det finns objektiva omständigheter som visar att det finns indikation på nedskrivningsbehov både för osäkra fordringar och för den del av låneportföljen där bedömning av framtida kassaflöden har försämrats. Indikation på nedskrivningsbehov baseras på dels objektiva omständigheter som exempelvis försenad eller utebliven betalning, konkurs eller en värdenedgång på säkerheten och dels baserat på en försämrad återbetalningsförmåga utifrån riskbaserade bedömningar och antaganden.

Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär risken att en motpart inte kan fullgöra sina åtaganden gentemot Länsförsäkringar Bank, vilket kan leda till förluster. Motpart avser här motparter för ränte- och valutaswappar. Bankkoncernen har ett antal swapmotparter, alla med hög rating och där så kallade ISDA-avtal upprättats. För den säkerställda verksamheten i Länsförsäkringar Hypotek finns till ISDA-avtalen även tillhörande ensidiga CSA-avtal. CSA-avtal innebär förpliktelser om leverans och mottagande av säkerheter vid marknadsförändringar av swapexponeringar.

Derivat, verkliga värden Mkr	Positiva värden 2012-12-31
AA-/Aa3	–
A+/A2	518,3
A/Aa2	188,5
A+/Aa3	–
A/A2	–
Totalt	706,8

Positiva och negativa värden är nettade per motpart. Endast positiva värden, netto, ingår i tabellen.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk definieras som att stora, viktiga eller väsentliga volymer och/eller engagemang är koncentrerade till ett begränsat antal kunder, till en viss bransch, produkt eller geografiskt område. Det innebär således att sådana positioner eller förhållanden ökar sårbarheten eftersom effekten kan bli relativt stor på verksamheten. Riskspridningen är därmed begränsad.

Koncentrationsrisken kan delas upp i två typer av kategorier. Den första tar bäring på individuella exponeringar mot en viss motpart eller en grupp av motparter som ur risksynpunkt kan föras samman. Denna kategori kan huvudsakligen hänföras till en så kallad stor exponering. Stora exponeringar regleras av, och rapporteras till Finansinspektionen. I och med denna rapportering sammanställs kvartalsvis alla de exponeringar som är större än 10 procent av kapitalbasen.

Den andra typen av koncentrationsrisk tar bäring på generella exponeringar som kan fördelas in i en viss kategori som är driven av en underliggande variabel som exempelvis geografisk indelning, produkt, marknad och säkerhetstyp. Bankkoncernen har att beakta följande sektorer vid bedömning av uppkomsten av koncentrationer:

- Geografisk indelning
- Produkt- och marknadsindelning
- Säkerhetstyper
- Kund- och motpartskaraktär.

Totalt och genomsnittligt EAD

Tkr	2012-12-31	Medelvärde 2012
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>		
Hushållsexponeringar	133 846 444	126 217 133
Företagsexponeringar	16 648 988	16 400 212
Motpartslösa exponeringar	9 164	10 050
Totalt IRK	150 504 596	142 627 395
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>		
Stater och centralbanker	8 121 568	7 557 612
Regionala och lokala myndigheter	1 925 449	1 317 718
Institutsexponeringar	6 941 480	6 807 230
Företagsexponeringar	2 098 456	2 253 946
Hushållsexponeringar	1 809 994	1 806 523
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	976 609
Oreglerade poster	0	2 097
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	32 426 162	30 329 407
Övriga poster	1 446 547	1 302 836
Totalt Schablon	54 769 683	52 353 976

Medräkningsbara säkerheter

2012-12-31, Tkr	EAD	Säkerställt genom medräkningsbara säkerheter
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>		
Företagsexponeringar	16 648 988	14 405 123
Totalt IRK	16 648 988	14 405 123
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>		
Stater och centralbanker	8 121 568	0
Regionala och lokala myndigheter	1 925 449	0
Institutsexponeringar	6 941 480	0
Företagsexponeringar	2 098 456	0
Hushållsexponeringar	1 809 994	0
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0
Oreglerade poster	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	32 426 162	0
Övriga poster	1 446 574	0
Totalt Schablon	54 769 683	0

EAD för fastigheter geografisk fördelning

2012-12-31, Tkr Geografisk indelning	Hushållsexponeringar		Företagsexponeringar	
	EAD	Andel EAD (%)	EAD	Andel EAD (%)
Västra Sverige	24 660 844	21,7	3 140 923	21,8
Östra Mellansverige	24 742 220	21,8	4 122 708	28,6
Stockholm	16 360 917	14,4	1 140 610	7,9
Södra Sverige	15 171 281	13,3	2 501 698	17,4
Norra Mellansverige	11 524 062	10,1	677 434	4,7
Småland	11 625 468	10,2	2 010 330	14,0
Norra Norrland	5 191 730	4,6	390 218	2,7
Mellersta Norrland	4 372 659	3,8	421 202	2,9
Totalt	113 649 181	100,0	14 405 123	100,0

EAD fördelat på avtalsmässiga löptider ¹⁾

2012-12-31, Tkr	<3 m	3-6 m	6-12 m	1-3 år	3-5 år	>5 år
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>						
Hushållsexponeringar	87 785 787	4 759 190	9 938 741	26 270 727	4 358 998	733 000
Företagsexponeringar	10 919 562	591 990	1 236 267	3 267 782	542 210	91 177
Motpartslösa exponeringar	9 164	0	0	0	0	0
Totalt IRK	98 714 513	5 351 179	11 175 008	29 538 510	4 901 209	824 177
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>						
Stater och centralbanker	3 371 050	0	0	3 817 245	933 273	0
Regionala och lokala myndigheter	3 682	8 812	20 985	1 370 984	506 704	14 282
Institutsexponeringar	4 287 348	3 948	4 268	2 431 563	8 191	206 161
Företagsexponeringar	1 376 313	74 615	155 820	411 875	68 341	11 492
Hushållsexponeringar	1 187 120	64 358	134 401	355 257	58 946	9 912
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0	0	0	0	0
Oreglerade poster	0	0	0	0	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	0	3 117 147	3 200 482	20 996 095	5 112 438	0
Övriga poster	1 446 574	0	0	0	0	0
Totalt Schablon	11 672 086	3 268 880	3 515 956	29 383 019	6 687 894	241 847

Genomsnittlig riskvikt för IRK-exponering

2012-12-31, Tkr	Exponering	EAD	Riskvikt (%)	Riskvägda tillgångar	Kapitalkrav
<i>Exponeringsklasser, IRK-metoden</i>					
Hushållsexponeringar	134 526 274	133 846 444	21	28 079 009	2 246 321
Företagsexponeringar	16 862 484	16 648 988	59	9 839 336	787 147
Motpartslösa exponeringar	9 164	9 164	100	9 164	733
Totalt IRK	151 397 922	150 504 596	25	37 927 509	3 034 201
<i>Exponeringsklasser, schablonmetoden</i>					
Stater och centralbanker	8 121 568	8 121 568	0	0	0
Regionala och lokala myndigheter	2 032 003	1 925 449	0	0	0
Institutsexponeringar	6 953 956	6 941 480	19	1 304 485	104 359
Företagsexponeringar	2 497 007	2 098 456	100	2 098 456	167 876
Hushållsexponeringar	6 289 421	1 809 994	75	1 357 496	108 600
Exponeringar med säkerhet i fastighet	0	0	0	0	0
Oreglerade poster	0	0	0	0	0
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	32 426 162	32 426 162	10	3 242 616	259 409
Övriga poster	1 446 574	1 446 574	33	476 993	38 159
Totalt Schablon	59 766 691	54 769 683	15	8 480 046	678 404

Fördelning per PD-klass

PD-klass 2012-12-31, Tkr	Hushållsexponeringar					
	Fastighetskrediter		Övriga Hushållsexponeringar		Företagsexponeringar	
	EAD	Riskvikt (%)	EAD	Riskvikt (%)	EAD	Riskvikt (%)
1	13 960 971	3	674 657	5	1 310 352	16
2	19 425 757	6	2 215 012	12	540 372	25
3	30 245 086	10	3 042 794	15	5 342 019	37
4	25 319 656	17	3 650 220	29	2 955 310	52
5	15 988 059	27	3 610 244	45	3 167 425	71
6	4 266 291	43	2 953 182	64	1 412 006	89
7	1 755 506	61	1 724 088	71	712 546	105
8	1 261 318	93	816 604	78	369 002	130
9	601 782	118	577 314	89	377 926	172
10	317 860	146	325 394	119	142 773	211
11	275 926	131	202 873	126	160 427	195
Fallissemang	230 969	293	404 994	126	158 830	0
Totalt	113 649 181	17	20 197 376	44	16 648 988	59

Exponeringsviktat LGD för IRK-exponeringar

2012-12-31	Exponeringsviktat LGD (%) ¹⁾
Hushållsexponeringar	25,2

¹⁾ Detta värde är framåtblickande per 31 december 2012.

Outnyttjade åtagande för IRK-exponeringar

2012-12-31, Tkr	Exponering	Genomsnittlig KF (%)
Hushållsexponeringar	3 041 299	82,1

Kreditförluster netto

Mkr	2012	2011
Specifik reservering för individuellt värderade lånefordringar		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-136,2	-92,7
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som redovisats som konstaterade kreditförluster	102,8	92,5
Årets nedskrivning för kreditförluster	-147,7	-200,7
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	85,4	41,5
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	22,4	62,2
Förlusttäckning från närstående bolag	-	-
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-73,3	-97,2
Gruppvis reservering för individuellt värderade fordringar	-	-
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad risk		
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	-19,1	48,7
Årets nettokostnad för gruppvis värderade fordringar	-19,1	48,7
Årets nettokostnad för infriande av garantier	1,1	0,3
Årets nettokostnad för kreditförluster	-91,3	-48,2

Samtliga uppgifter avser fordringar på allmänheten.

Utlåning till allmänheten

Lånefordringarna är i sin helhet geografiskt hänförliga till Sverige.

Mkr	2012-12-31	2011-12-31
Lånefordringar, brutto		
Offentlig sektor	982,0	2 246,1
Företagssektor	12 754,8	9 658,6
Hushållssektor	136 530,5	122 390,4
Övriga	0,0	0,0
Summa lånefordringar brutto	150 267,3	134 295,1

Nedskrivning för individuellt reserverade lånefordringar		
Företagssektor	-69,1	-61,3
Hushållssektor	-135,3	-120,6
Summa individuella reserveringar	-204,4	-181,9

Nedskrivning för gruppvis reserverade lånefordringar		
Företagssektor	-32,4	-24,0
Hushållssektor	-88,6	-77,9
Övrigt	0,0	0,0
Summa gruppvisa reserveringar	-121,0	-101,9
Summa nedskrivning	-325,4	-283,8

Lånefordringar, netto		
Offentlig sektor	982,0	2 246,1
Företagssektor	12 653,3	9 575,3
Hushållssektor	136 306,6	122 191,9
Övriga	0,0	0,0
Summa utlåning till allmänheten	149 941,9	134 011,3

Återstående löptid på högst 3 månader	1 605,1	2 921,1
Återstående löptid >3 månader men högst 1 år	5 051,0	3 599,6
Återstående löptid >1 år men högst 5 år	10 693,0	9 212,3
Återstående löptid > 5 år	134 082,0	118 529,4
Utan löptid	0,0	-152,2
Summa nominella kassaflöden	151 431,0	134 110,2

Osäkra lånefordringar		
Företagssektor	132,9	87,8
Hushållssektor	165,0	145,5
Summa osäkra lånefordringar	297,9	233,3

Definitioner:

En lånefordran anses vara osäker om den har en oreglerad betalning som är förfallen sedan mer än 60 dagar eller om det finns anledning att förvänta sig att motparten på andra grunder inte kan leva upp till sitt åtagande. Lånefordran anses vara osäker till den del den inte täcks av säkerhet med fullgott värde.

Avstämning av nedskrivningar för kreditförluster

Mkr	2012-12-31			2011-12-31		
	Individuella nedskrivningar	Gruppvisa nedskrivningar	Total	Individuella nedskrivningar	Gruppvisa nedskrivningar	Total
Ingående balans	-181,9	-101,9	-283,8	-135,8	-150,7	-286,5
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	102,8	-4,3	98,5	92,5	0,0	92,5
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	22,3	-14,8	7,5	62,1	48,8	110,9
Årets nedskrivning för kreditförluster	-147,6	0,0	-147,6	-200,7	0,0	-200,7
Utgående balans	-204,4	-121,1	-325,4	-181,9	-101,9	-283,8

Marknads- och likviditetsrisker

Det övergripande ramverket för den finansiella verksamheten inom bankkoncernen definieras i den av styrelsen fastställda finanspolicyn. Finanspolicyn uttrycker styrelsens inriktning beträffande hanteringen av marknads- och likviditetsriskerna.

Ränterisk

Ränterisk uppstår om tillgångar, skulder och derivat inte har en matchning av räntebindingstider. I möjligaste mån ska den fasta utlåningen matchas med motsvarande upplåning alternativt via ränteswappar. Det innebär att några tidsgap i princip ej ska finnas. I praktiken är detta en omöjlighet, vilket leder till att styrelsen har fastställt ränterisklimiter. Dessa limiter är emellertid så konservativt satta att grundprincipen om matchning ändå ska gälla. Finanspolicyn anger ränterisken såsom effekten av en procentenhets parallellförskjutning av avkastningskurvan. En höjning av marknadsräntorna med en procentenhet skulle den 31 december 2012 ha medfört en ökning av värdet på räntebärande tillgångar och skulder, inklusive derivat med 70 (33) miljoner kronor.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken att en valuta ändrar värde gentemot en annan valuta. Risken består i att en förlust kan uppstå om valutakursen förändras negativt. All upplåning som sker i utländsk valuta swappas i enlighet med finanspolicyn innan likvidavräkning till SEK sker i syfte att eliminera valutarisken.

Likviditetsrisk och finansieringsstrategi

Styrelsen i Länsförsäkringar Bank beslutar årligen om en finanspolicy som är ett ramverk för den finansiella verksamheten i banken med dotterbolag. Där uttrycker styrelsen inriktningen beträffande hantering av marknads- och likviditetsrisker.

Styrelsens huvudmål är att hanteringen av likviditet och finansiering ska säkerställas genom god framförhållning, funktionsåtskillnad samt god kontroll. Limiter och riktlinjer är satta för varje risktyp avseende såväl bankens egen verksamhet som för bankkoncernen och ska uppdateras vid behov.

Styrelsen beslutar även om en likviditets- och finansieringsstrategi, som är baserad på affärsplanen för det kommande året och ska understödja uppfyllande av uppsatta affärs mål samt hantering av finansiella risker. Avvikelse ifrån fastställd affärsplan föranleder uppdatering av likviditets- och finansieringsstrategin. Denna strategi fastställs årligen och följs upp minst halvårsvis i styrelsen samt löpande i ALCO och uppdateras vid behov. Större avvikelser av väsentlig karaktär rapporteras omgående till styrelsen.

Likviditetsrisker ska i möjligaste mån minimeras. Framtida likviditetsbehov och betalningsberedskap ska säkerställas genom en god prognostisering för den kommande tolv månadersperioden. Strategin är nedbruten i en finansieringsplan med nyckeltal och mål för uppfyllande av den av styrelsen fastställda inriktningen. Finansieringsplanen upprättas årligen och fastställs av CFO. Planen följs upp dagligen i förhållande till mål med veckorapporter till CFO. Uppdatering sker vid behov inom de ramar som anges i likviditets- och finansieringsstrategin samt i finanspolicyn.

En betryggande likviditetsreserv ska finnas för att säkerställa att tillräcklig likviditet alltid finns tillgänglig. Förvaltning och Placering av reserven ska ske inom de fastställda limiter som finns angivna i finanspolicyn.

Internprissättning ska återspegla verklig kostnad för att upprätthålla erforderlig likviditet för att åstadkomma transparens och rätt affärsstyrning.

Likviditetsreserv

Den 31 december 2012 uppgick likviditetsreserven till nominellt 37,5 (30,5) mdr. Likviditetsreserven är placerad i värdepapper med mycket hög kreditkvalitet och består till 77 procent av svenska säkerställda obligationer, till 18 procent av svenska statsobligationer, till 4 procent av andra svenska obligationer med kreditbetyg AAA/Aaa och till 1 procent av tyska statspapper. Likviditeten i placeringarna är hög och samtliga ingående svenska värdepapper i likviditetsreserven är belåningsbara hos Riksbanken och i förekommande fall i ECB. Genom att utnyttja likviditetsreserven kan kontrakterade åtaganden i cirka 1,5 år mötas utan ny upplåning på kapitalmarknaden. Koncernens Liquidity Coverage Ratio (LCR) uppgick till i genomsnitt 248 procent under det fjärde kvartalet 2012. LCR i euro uppgick till 158 procent den 31 december 2012.

Likviditetshandling

Likviditetsrisken hanteras av Treasuryenheten. Likviditetsrisken kvantifieras genom likviditetsprognoser som dels innehåller samtliga finansiella kassaflöden och dels förväntade kassaflöden med antagen nettoutlåningsökning. Likviditetsportföljen stresstestas kontinuerligt enligt tre scenarior. Dessa scenarior belyser hur länge de likvida medlen räcker givet att

- Verksamheten löper enligt plan men ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig
- Utlåningstillväxten och inlåningstillväxten är oförändrad samtidigt som ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig
- Utlåningstillväxten är oförändrad och inlåningen minskar samtidigt som ingen marknadsfinansiering finns tillgänglig.

Treasuryenheten ansvarar även för likviditetsportföljen. Daglig rapportuppföljning görs om likviditetsportföljens storlek och struktur. Likviditeten kan därmed på daglig basis följas utifrån dessa rapporter. Likviditetsportföljen är dimensionerad för att under alla förutsättningar klara cirka tre månaders "normal" verksamhet utan upplåningsaktivitet på kapitalmarknaden. Med normal verksamhet inbegrips även den förväntade tillväxten i utlåningsportföljen. Likviditetsrisken definieras som risken att bankkoncernen genom brist på likvida medel, ej kan fullgöra sina åtaganden eller att de endast kan fullgöras genom upplåning av likvida medel till avsevärt ökad kostnad. Denna definition har en nära koppling till definitionen av finansieringsrisken. Likviditetsrisken avser också risken att finansiella instrument inte omedelbart kan omsättas i likvida medel utan att förlora i värde. Likviditetsrisken som avser risken att finansiella placeringar förlorar i värde begränsas genom att i princip enbart tillåta placering i högljka instrument i form av domestiska stats-

papper och domestika säkerställda obligationer och bostadscertifikat som är pantsättningsbara i Riksbanken.

Beredskapsplaner

Planer för att hantera störningar som påverkar likviditeten för bankkoncernen finns och uppdateras årligen. En beredskapsgrupp är utsedd och handlingsplaner är upprättade och fastställda i ALCO.

Övergripande målsättning för refinansieringsstrategin

Det övergripande målet gällande upplåningen är att tillse att verksamheten har erforderlig refinansiering på såväl kort som lång sikt och på efterfrågade löptider. Därtill ska upplåningen bidra till den övergripande lönsamheten och konkurrenskraften i verksamheten genom att priset och sammansättningen på skulderna hanteras så att det är i linje med relevanta konkurrenters. Mål formuleras för att styra de olika aktiviteterna gällande marknad, instrument och sammansättning för upplåningen och utgår ifrån följande två övergripande mål:

Upplåningen ska

- Säkerställa behovet av kapital på kort och lång sikt
- Tillse att priset på emitterade värdepapper ligger i paritet med relevanta konkurrenter.

Strategi för säkerställande av refinansiering på kort och lång sikt

Koncernen ska löpande träffa investerare, såväl nuvarande som potentiella, för att säkerställa att dessa har en bild över verksamheten som gör att såväl limiter finns på plats, som vilja till att investera i koncernens värdepapper över tiden. Koncernens arbete med refinansieringen ska även bygga på en diversifiering vad gäller olika investerare och marknader. För att diversifieringen ska fungera

behöver koncernen även kunna emittera den typ av värdepapper som investerarna på respektive utvald marknad efterfrågar. Detta för att säkerställa tillgången på refinansiering över tiden. De instrument som bankkoncernen kan använda sig av finns reglerade i finanspolicyn. Investerararbetet ska omfatta såväl banker, fondförvaltare, försäkringsbolag och centralbanker. Koncernen ska vidare inom detta arbete eftersträva att tillse att så god likviditet som möjligt uppnås i koncernens placeringar samt som ett led i att säkra refinansieringsmöjligheterna.

Obligationer och andra räntebärande Värdepapper	2012-12-31, Mkr	2011-12-31, Mkr
AAA/Aaa	31 111,7	20 628,2
Totalt	31 111,7	20 628,2

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken innebär att bankkoncernen vid finansieringsförfall inte lyckas återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Definitionen har en nära koppling till definitionen av likviditetsrisk. Genom att använda ett så stort antal finansieringskällor som möjligt med vidgad investerarbas och genom att sprida på finansieringsförfallen över tiden minskar finansieringsrisken för bankkoncernen. Finanspolicyn stipulerar dessutom att den genomsnittliga löptiden på upplåningen ska överstiga den genomsnittliga löptiden på utlåningsportföljen. Bankkoncernen har dessutom de senaste åren åtnjutit en stabil rating från Standard & Poor's och från Moody's. Länsförsäkringar Hypoteks säkerställda obligationer har dessutom högsta kreditbetyg från både Moody's och Standard & Poor's.

Affärsrisker

Enligt bankkoncernens definition består affärsriskerna av följande risker:

- Strategisk risk
- Intjäningsrisk
- Ryktesrisk

Strategisk risk

Bankkoncernen har identifierat strategisk risk som en viktig affärsrisk att ta hänsyn till. Strategisk risk innebär institutionella förändringar och förändringar i grundläggande marknadsförutsättningar som kan inträffa. Med strategisk risk avses också ansvaret hos styrelse och VD att planera, organisera, följa upp och kontrollera verksamheten samt att kontinuerligt bevaka marknadsförutsättningar.

Operativa risker

Operativ risk definieras såsom risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I definitionen ingår även legal risk. Utifrån definitionen kan konstateras att operativ risk omfattar hela bankkoncernen. Kategorisering av operativ risk sker huvudsakligen i följande områden:

- Interna oegentligheter
- Extern brottslighet
- Legal risk
- Skada på fysiska tillgångar
- Avbrott och störning i verksamhet och system
- Affärsförhållanden
- Transaktionshantering och processtyrning
- Arbetsförhållanden och arbetsmiljö.

Samtliga väsentliga processer inom bankkoncernen samt bankverksamhet på länsförsäkringsbolag ska genomföra en analys av processens operativa risker. De riskanalyser som genomförs ingår i den totala riskbedömningen enligt Basel-reglerna. Eftersom verksamheten, omgivningen och hotbilden ständigt ändras måste även processerna regelbundet kvalitetssäkras. Detta för att bibehålla riskerna inom bankkoncernens toleransnivå. Riskanalysen är ett av de verktyg som används för att ta fram beslutsunderlag för att åtgärda väsentliga risker. Syftet med analysen är att:

- Identifiera och minska väsentliga operativa risker
- Planera säkerhetsaktiviteter
- Skapa medvetenhet kring operativa risker
- Efterleva Finansinspektionens krav på mätning och värdering av operativ risk.

Varje del i organisationen ansvarar för att en riskanalys årligen utförs, dess genomförande och hantering av resultaten i en åtgärdslista. Modellen för riskanalys baserar sig på:

- Fördefinierade händelser och
- Övriga händelser.

Intjäningsrisk

Intjäningsrisker definieras hos bankkoncernen som volatilitet i intjäning som ger risk för minskade intäkter på grund av en oförväntad nedgång i intäkterna från exempelvis konkurrens eller volymminskningar. Intjäningsrisker finns i samtliga produkter och portföljer hos bankkoncernen. En stor del av bankkoncernens affärsverksamhet är bolån. Bolåneaffären har en låg volatilitet.

Ryktetsrisk

Ryktetsrisk är svår att bedöma men likväl en risk som är förödande om den inträffar för en verksamhet som bygger på ett väl inarbetat varumärke som Länsförsäkringar har. Ryktetsrisk är risken för förlorat anseende hos kunder, ägare, anställda, myndigheter etc, vilket kan leda till minskade intäkter.

Analysen genomförs normalt i 2 steg:

- Del 1, Riskanalys – Risker definieras och bedöms med avseende på riskens konsekvens och sannolikhet. Riskanalyser genomförs en gång per år.
- Del 2, Åtgärdsplanering – Väsentliga risker ska åtgärdas. Lösningförslag diskuteras och införs. Detta sker löpande i processens arbete för att hantera sina risker.

Incidenthantering

Bankkoncernen har framställt ett IT-system för rapportering av operativa riskhändelser, incidenter. Till systemet finns möjlighet för samtliga medarbetare att inrapportera eventuella incidenter. Fördelning av incidenter till av Finansinspektionen fastställda incidentkategorier sker per automatik i systemet. Riskcontrol framställer periodiskt sammanställningar av incidenter i sin rapportering. Incidenthanteringen är en viktig del i bankkoncernens operativa riskarbete. Dels bidrar incidentstatistik till den årliga bedömningen och prognosen av operativ risk, dels ger rapporteringen en möjlighet att snabbt identifiera kritiska problem och agera utifrån dessa.

Modell för bedömning av operativa risker

Bedömning av identifierade operativa risker bygger på en modell som tillämpas genomgående i verksamheten. Varje identifierad risk bedöms utifrån följande grunder:

- Konsekvens – vilken effekt på verksamheten i det fall risken inträffar
- Sannolikhet – hur troligt det är att risken inträffar.

Summan utgör ett riktvärde för den operativa risken. Verksamhetsansvariga inom bankkoncernen ansvarar för genomförande av riskanalyser, identifiering och bedömning av operativa risker, inom ramen för ansvarsområdet. Samtliga medarbetare har ett ansvar för att rapportera incidenter. Verksamhetsansvariga ansvarar för att åtgärda icke tolererbara risker inom ansvarsområdet.

Kommande kapitaltäckningsregler

Basel III är en ny internationell standard för kapitaltäckning och likviditet vilken antogs av Baselkommittén för banktillsyn i december 2010. Denna tredje Baselöverenskommelse togs fram som ett svar på de brister i nuvarande regelverk för banksystemet vilka synliggjordes under den senaste globala finanskrisen. Basel III innebär i kortet förstärkta kapitalkravsnivåer, ändringar avseende vad som får tillgodoräknas som kapital, förändrade beräkningar av kapitalkrav, nya regler avseende likviditetsrisk samt införande av ett icke riskkänsligt soliditetsmått (leverage ratio).

Basel III införs i EU genom CRD IV/CRR

Basel III kommer inom EU att införas via ett reviderat kapitalkravsdirektiv (CRD IV) och en kapitaltäckningsförordning (CRR) vilka förväntas beslutas under 2013 och därefter stegvis implementeras under sex år för att vara fullt ut infört först 2019.

Direktivet omfattar områden såsom auktorisation av banker, principer för tillsyn (inklusive regler om pelare 2), bolagsstyrning, kapitalbuffertar och sanktioner. Förordningen innehåller mer detaljerade krav avseende exempelvis kapitalbasen, beräkning av kapitalkrav för kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk, samt regler om stora exponeringar, likviditet, bruttosoliditet och upplysningskrav. Genom att fastställa detaljerade regler i form av en förordning (CRR) är tanken att skapa förutsättning för ett gemensamt regelverk för samtliga banker inom EU och därmed undvika avvikande nationella bestämmelser.

Kapitalbasen

Förslaget till nytt kapitaltäckningsregelverk innehåller en översyn av definitionen av kapitalbasen. Detta i syfte att ge banker incitament att hålla mer kapital av högre kvalitet, och därmed skapa bättre förlusttäckning i det finansiella systemet.

Den dominerande formen av primärkapital ska framöver vara stamaktier och/eller balanserade vinstmedel. Kraven för att räkna in instrument i kärnprimärkapitalet blir också strängare och avdrag från kapitalbasen ska huvudsakligen göras från kärnprimärkapitalet istället från som i nuläget ofta från andra delar av kapitalbasen.

Enligt gällande förslag till CRD IV/CRR ska dessa förändringar gradvis fasas in för att gälla fullt ut från 2018.

Kapitalkrav

Genom införandet av CRD IV/CRR kommer följande minimikapitalkrav att vara gällande:

- Kärnprimärkapitalkvot på minst 4,5%
- Primärkapitalkvot på minst 6%
- Kapitaltäckningskvot på minst 8% (oförändrat gentemot gällande regelverk)

Minimikravet avseende kärnprimärkapital och primärkapital kommer gradvis att fasas in för att gälla fullt ut från och med 2015.

Regelverket ger dock utrymme för enskilda länder att genomföra en snabbare implementering.

I tillägg till minimikapitalkraven ovan innehåller CRD IV/CRR även ett antal kapitalbuffertar:

- Kapitalkonserveringsbuffert på 2,5% av riskvägda tillgångar,
- Kontracyklisk buffert på 0 till 2,5% av riskvägda tillgångar

- Buffert för systemrisk vars storlek är beroende av bankens betydelse för det finansiella systemet

En överträdelse av någon av dessa buffertar medför en begränsning av bankens möjligheter att dela ut kapital, till exempel genom vinstutdelning eller återköp av aktier, och betala ut rörliga ersättningar till anställda.

Riskvägda tillgångar

För banker som använder en IRK-metod vid beräkning av riskvägda tillgångar för kreditrisk finns i gällande regelverk en övergångsregel som föreskriver att de riskvägda tillgångarna inte får vara lägre än 80% av riskvägda tillgångar beräknat enligt Basel I. Denna golvregel förväntades tidigare fasas ut i december 2012, men enligt det nuvarande förslaget förlängs dessa övergångsregler till åtminstone den 31 december 2014. Genom CRD IV/CRR skärps även beräkningen av riskvägda tillgångar för motpartsrisk, exempelvis avseende derivattransaktioner.

Finansinspektionen publicerade i november 2012 även ett förslag på införande av ett riskviktsgolvet på 15 procent för svenska bolåneportföljer. Detta riskviktsgolvet införs som en del av Finansinspektionens samlade kapitalbedömning (pelare 2) av företag under tillsyn. Då riskviktsgolvet föreslås införas som en del av pelare 2 kommer de redovisade kapitalkvoterna inte att påverkas. Detta eftersom dessa beräkningar sker enligt regelverket för pelare 1. Golvet innebär att ett institut måste hålla ett större kapital i den mån de inte redan idag själva sätter av kapital som överstiger golvnivån för de svenska bolånen.

Nya regler om likviditetsrisk

Genom CRD IV/CRR införs även nya regler avseende likviditetsrisk, i form av kvantitativa krav på likviditetstäckningsgrad Liquidity Coverage Ratio (LCR) och stabil nettofinansieringskvot Net Stable Funding Ratio (NSFR).

LCR syftar i korthet till att reglera hur mycket likvida tillgångar ett företag behöver hålla i sin likviditetsreserv för att kunna hantera en situation då finansieringsmarknaderna i princip är stängda under 30 dagar. Om en bank hamnar i likviditetsproblem ska likviditetsreserven kunna omsättas till likvida medel och på så vis ge banken möjlighet att möta de utflöden som sker under perioden. Kravet utformas genom en kvot som sätter likvida tillgångar i relation till nettokassaflödet under en 30-dagarsperiod av likviditetspåverkande stress.

Sverige har valt att inte invänta EU-reglering avseende likviditetsrisk utan infört kvantitativa krav på LCR för kreditinstitut, värdepappersbolag och finansiella företagsgrupper vars balansomslutning överstiger 100 miljarder kronor. De svenska reglerna gäller från och med 1 januari 2013.

Som komplement till likviditetstäckningsgraden har även ett mer långsiktigt, strukturellt mått diskuterats som kallas NSFR. Detta mått syftar till att banker i större utsträckning ska finansiera långfristiga tillgångar med långfristiga skulder. Genom att bankerna bättre matchar löptiderna i sin finansiering är tanken att stabiliteten i det finansiella systemet ökas. De internationella diskussionerna kring NSFR är dock inte lika långt gångna som för LCR och införandet förväntas inte ske förrän tidigast 2018 efter en mer djuplodande utvärdering har genomförts.

Intern kapitalutvärderingsprocess (IKU)

Bankkoncernens interna kapitalutvärderingsprocess (IKU) är utformad efter de krav som ställs i Basel II-regelverket liksom de krav som styrelsen ställer på verksamheten och interna behov från en alltmer komplex affärsverksamhet. Regelverket som är riktat mot de finansiella företagens interna kapitalutvärderingsprocesser är principbaserat och övergripande till sin natur. I stor utsträckning innebär detta att Länsförsäkringar Bank har möjligheten, såväl som skyldigheten, att själv utforma sin process och i förlängningen dess omfattning och sofistikeringsnivå. Tillvägagångssätt, genomförande och resultat för bankkoncernen ska årligen rapporteras till Finansinspektionen. CRO i Länsförsäkringar Bank är ansvarig för att driva processarbetet som ska leda fram till en intern kapitalutvärdering för bankkoncernen och ett underlag för affärsplanering och beslut om kapitalmål och kapitalprognos i styrelsen. Dessutom tas ett metoddokument fram som beskriver processen och som ska innehålla minst följande:

- En detaljerad beskrivning av kapitalutvärderingsprocessen och ansvarsområden för denna.
- En detaljerad beskrivning av metoder för beräkningar av totalt kapital som tar hänsyn till Pelare I-risker, Pelare II-risker samt genomförda stresstester.

Processen ska genomföras årligen. Processen ska minst innehålla följande aktiviteter:

- Genomgång av samtliga risker
- Riskbedömning
- Stresstester
- Kapitalberäkningar

Minst en gång per år ska de grundläggande förutsättningarna för stresstester diskuteras i styrelsen. Denna diskussion ska vara vägledande för verksamhetens fortsatta arbete med stresstester. Arbetet med stresstester utgår från ett antal scenarier och deras påverkan på risken i bankkoncernen.